

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет**

Савельєв Микола Григорович

УДК 372.833:37.035.3

**НАСТУПНІСТЬ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ
ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО
КОМПЛЕКСУ «КОЛЕДЖ-УНІВЕРСИТЕТ»**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Автореферат

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Рівне – 2017

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Рівненському державному гуманітарному університеті, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент
Сингаївський Дмитро Васильович,
Рівненський державний гуманітарний університет,
декан фізико-технологічного факультету.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
Корець Микола Савич,
Національний педагогічний університет імені
М. П. Драгоманова,
проректор з науково-педагогічної та
адміністративно-господарської роботи;

кандидат педагогічних наук, доцент
Захаревич Микола Анатолійович,
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини,
доцент кафедри професійної освіти та технологій
за профілями.

Захист відбудеться 31 січня 2018 р. о 13.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 47.053.01 у Рівненському державному гуманітарному університеті за адресою: 33000, м. Рівне, вул. Степана Бандери, 12.

Із дисертацією можна ознайомитися в науковій бібліотеці Рівненського державного гуманітарного університету (33000, м. Рівне, вул. Пластова, 31).

Автореферат розіслано 29 грудня 2017 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

О. А. Гудовсек

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Парадигма розвитку сучасного інформаційно-технологічного суспільства вимагає об'єктивного переосмислення освіти як однієї із його найважливіших інституцій з огляду на трансформаційні зрушення в технологічному секторі загалом і посилення значення технологічної освіти зокрема. Тому завданнями освітньої системи, серед іншого, проголошено підготовку особистості до життя в умовах сьогоденного високотехнологічного світового простору, які покладено на вчителя трудового навчання і технологій (далі – вчитель технологій). Сучасний учитель повинен виявляти сформованість широкого спектра професійних компетентностей, на обов'язковості забезпечення яких шляхом удосконалення процесу професійного становлення майбутніх учителів наголошено у провідних нормативно-правових актах (Конституції України), законах України «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2017), «Про загальну середню освіту» (1999), «Національній доктрині розвитку освіти у XXI столітті» (2002), «Національній стратегії розвитку освіти України на період до 2021 року» (2013).

Висока динаміка розвитку технологій, поява нових форм і видів людської діяльності детермінують потребу неперервної освіти. Реалізація принципу неперервності – складний і багатоаспектний процес, вектором якого є гармонійний і злагоджений перехід людини між різними етапами освітнього процесу впродовж її життя. Це увиразнює потребу розроблення та обґрунтування механізму реалізації ефективної багаторівневої освіти, забезпечення її наступності не тільки у змістовому наповненні навчальних дисциплін, але й у принципах, методах, засобах і формах навчання. Виняткового значення набуває проблема реалізації принципу наступності в умовах таких комплексів, як «школа-університет», «профтехучилище-університет», «коледж-університет».

Попри увагу дослідників до таких науково-педагогічних проблем, як підвищення якості професійної підготовки вчителів технологій та обґрунтування підходів до реалізації принципу наступності, питання наступності багаторівневої підготовки майбутніх учителів технологій залишається недостатньо осмисленим. Наступність як комплексне педагогічне явище опрацьовувала плеяда вітчизняних і зарубіжних учених – філософів (А. Абдурахманов, Е. Баллер, А. Зеленков, Г. Ісаєнко, В. Рубанов), психологів (Л. Виготський, П. Гальперін, В. Кудрявцев, С. Рубінштейн, Н. Талізїна), педагогів (С. Батишев, В. Безрукова, А. Беляєва, А. Богущ, Б. Величковський, Л. Виготський, В. Вовк, М. Волчаста, Ш. Ганелін, В. Гаркушевський, С. Годник, Г. Гордійчук, Р. Гуревич, М. Дідовик, А. Кухта, М. Левочко, М. Махмутов, Ю. Машбиць, Н. Менчинська, Л. Момот, Л. Порядченко, Л. Рибалко, О. Савченко, В. Сластьонін, В. Тамарін, Л. Тютюн, Л. Фрідман, І. Якиманська, М. Ярмаченко й ін.).

Для сучасної освітньої парадигми професійної підготовки майбутніх учителів технологій видаються засадничими дослідження А. Абдуліної, Є. Кулика, А. Цини (загальнопедагогічна підготовка); О. Авраменка, П. Атутова, В. Борисова, Р. Гуревича, П. Дмитренка, В. Харламенка (удосконалення професійної компетентності); В. Андріяшина, В. Стешенка, Г. Терещука (удосконалення професійної підготовки); Я. Батишева (профорієнтаційна підготовка); О. Гедвіло,

Д. Тхоржевського (політехнічна підготовка); А. Гедзика, В. Сидоренка (графічна підготовка); І. Жерноклеєва (інтеграція зарубіжного досвіду у процес професійної підготовки); О. Коберника (проектно-технологічна підготовка); М. Корця, В. Курок, С. Ткачука, В. Юрженка (технологічна й загальнотехнічна підготовка); С. Лісової (формування культури праці); Г. Левченка, В. Мадзігона (підготовка до організації продуктивної праці); Л. Оршанського, В. Тименка (художня підготовка); Л. Сидорчук (формування ергономічної культури); В. Титаренко (формування естетичної культури); О. Торубари, С. Яшанова (інформаційно-комунікаційна підготовка).

Різномасштабне висвітлення проблеми реалізації принципу наступності у професійній підготовці майбутніх учителів технологій, представлене в роботах: С. Цвілик (реалізація наступності у змісті природничо-математичної та спеціальної підготовки майбутніх учителів технологій), С. Кучер (умови та принципи наступності дизайн-підготовки майбутніх учителів технологій у вищій педагогічній школі), І. Ареф'єва (наступність у підготовці майбутніх фахівців технологічної освіти до профорієнтаційної роботи), Ч. Машиєва (дидактичні умови реалізації наступності технологічної підготовки в загальноосвітній і професійній школі), А. Брехової і Л. Шаманіної (наступність підготовки вчителя технологій у системі «школа-університет» шляхом інтеграції навчальних дисциплін «Матеріалознавство» й «Технологія художньої обробки матеріалів»), видається недостатньо вичерпним.

Загалом постає очевидним, що, попри здобутки науковців щодо осмислення питань означеної царини, на сьогодні в педагогіці відсутнє комплексне дослідження проблеми реалізації наступності у професійній підготовці фахівців технологічної освіти у педагогічному коледжі й університеті.

На основі аналізу теоретичного підґрунтя та сучасного досвіду практичної підготовки вчителів технологій виявлено низку *суперечностей*:

- між високими європейськими вимогами сучасної школи до професійної підготовленості майбутніх учителів технологій і недостатнім рівнем їхньої кваліфікації;

- необхідністю впровадження інноваційних підходів до реалізації принципу наступності у підготовці майбутніх учителів технологій і відсутністю організаційно-педагогічних умов для цього;

- інтеграційними процесами в діяльності педагогічних коледжів та університетів, які здійснюють підготовку вчителів технологій, і відсутністю належного їй науково-педагогічного забезпечення.

Актуальність проблеми, відсутність її комплексного дослідження, наявність протиріч у сучасній педагогічній практиці зумовили вибір теми дисертаційної роботи: **«Наступність у професійній підготовці майбутніх вчителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет».**

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до науково-дослідницької теми кафедри теорії та методики професійної освіти Рівненського державного гуманітарного університету «Формування професійної компетентності майбутніх вчителів технологій у

контексті неперервної професійної освіти України» (державний реєстраційний номер 0116U005228).

Тему дисертаційної роботи затверджено на засіданні Вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол №10 від 27 жовтня 2016 р.).

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити модель наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет».

Досягнення поставленої мети передбачало вирішення таких **завдань**:

1. Проаналізувати стан дослідження проблеми в педагогічній теорії та практиці, уточнити сутність базових понять в аспекті окресленої проблеми.
2. Науково обґрунтувати організаційно-педагогічні умови, що забезпечують наступність професійної підготовки майбутніх учителів технологій.
3. Визначити критерії, показники та рівні сформованості професійної компетентності майбутніх учителів технологій.
4. Розробити й експериментально перевірити модель наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет».

Об'єкт дослідження – професійна підготовка майбутніх учителів технологій.

Предмет дослідження – модель наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет».

Методи дослідження. Мета дисертації та специфіка досліджуваного предмета зумовили потребу комплексного використання методів:

– *теоретичних* – теоретико-методологічного аналізу і синтезу філософської, соціологічної, психологічної, педагогічної літератури, змісту освітніх програм і нормативно-правового забезпечення щодо підготовки майбутніх учителів технологій; системного та функціонального аналізу, порівняння, класифікації, систематизації й узагальнення теоретичних і експериментальних даних, індукції, дедукції, абстрагування, моделювання педагогічних процесів;

– *емпіричних* – вивчення сучасного досвіду підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет»; вивчення академічної успішності студентів; опитування, тестування, експертного оцінювання, узагальнення педагогічного досвіду, педагогічного експерименту (констатувального та формуального);

– *методів математичної статистики* – для ранжування, диференціації, групування й обробки експериментальних даних у ході їхнього кількісного та якісного аналізу; критерію *t*-Стьюдента – для визначення достовірних відмінностей між одержаними емпіричними результатами контрольних та експериментальних груп; χ^2 критерію Пірсона – для перевірки ефективності здійснення експериментальних заходів, зокрема виявлення статистично значущих відмінностей у рівні сформованості професійної компетентності учасників контрольної та експериментальної вибірок.

Експериментальна база дослідження. Комплекс заходів педагогічного експерименту реалізовували на базі Бродівського педагогічного коледжу імені

Маркіяна Шашкевича, Володимир-Волинського педагогічного коледжу імені А. Ю. Кримського, Ржищівського гуманітарного коледжу, Рівненського державного гуманітарного університету, Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка та Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Усього в експерименті взяли участь 586 студентів і 20 викладачів-експертів названих навчальних закладів.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що:

- *вперше* науково обґрунтовано та розроблено структурно-функціональну модель наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет»; обґрунтовано організаційно-педагогічні умови реалізації принципу наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж– університет», як-от: соціально-психологічна адаптація випускників педагогічного коледжу в університеті, взаємовідповідність і послідовність змісту дисциплін професійно-практичного циклу, узгодженість і наступність форм організації навчання майбутніх учителів технологій, послідовне та диференційоване використання оптимальних методів навчання; визначено критерії (мотиваційно-ціннісний, когнітивно-пізнавальний, функціонально-діяльнісний, рефлексивно-особистісний), показники та рівні сформованості професійної компетентності майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет»: початковий (репродуктивний), середній (репродуктивно-пошуковий), достатній (пошуково-творчий), високий (творчий);

- *обґрунтовано* зміст професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет» на основі констатувального, особистісно-орієнтованого, системного, аксіологічного й інтегративного методологічних підходів;

- *удосконалено* підходи до професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет»; підходи до обґрунтування змістового наповнення навчальних дисциплін професійно-практичного циклу, а саме: «Педагогіки», «Методики навчання технологій», «Обробки конструкційних матеріалів», які майбутні вчителі технологій вивчають в умовах багаторівневої підготовки;

- *подальшого розвитку набули* теоретичні положення щодо вдосконалення процесу професійної підготовки та становлення майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет», а також щодо розроблення інтегрованих навчальних програм обов'язкових дисциплін професійної та практичної підготовки.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в розробленні й упровадженні у практику професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет» інтегрованих програм навчальних дисциплін професійної та практичної підготовки («Педагогіка», «Методика навчання технологій», «Обробка конструкційних матеріалів»); розробленні програми соціально-психологічної адаптації випускника коледжу в університеті; визначенні критеріїв, показників і рівнів сформованості

професійної компетентності майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет».

Результати й матеріали дисертаційної праці знайдуть застосування під час укладання програм, формування навчально-методичного забезпечення для педагогічних і науково-педагогічних працівників ЗВО, що здійснюють підготовку майбутніх учителів технологій.

Основні положення та результати дослідження впроваджено в освітній процес Рівненського державного гуманітарного університету (довідка № 92 від 18.05.2017 р.), Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (довідка № 589-33/03 від 22.05.2017 р.) та Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (довідка №1186/01 від 22.05.2017 р.), Бродівського педагогічного коледжу імені Маркіяна Шашкевича (довідка № 92 від 17.04.2017 р.), Володимир-Волинського педагогічного коледжу імені А. Ю. Кримського (довідка № 112 від 07.04.2017 р.).

Апробація результатів дослідження. Загальнотеоретичні положення, результати та висновки дисертації викладено в доповідях на науково-практичних, науково-методичних та інтернет-конференціях різних рівнів:

– *міжнародних*: Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні прикладні та практичні проблеми психолого-педагогічної науки» (м. Бердянськ, 2016 р.); Міжнародній інтернет-конференції «Актуальні питання професійної підготовки майбутніх учителів технологій та інженерів-педагогів у вищих навчальних закладах» (м. Глухів, 2015 р.);

– *усеукраїнських*: Всеукраїнській науково-практичній конференції «Становлення і розвиток особистості людини як суб'єкта власного життя» (м. Рівне, 2016 р.); XIII науково-практичній конференції «Економіка: сучасні проблеми та перспективи розвитку» The economic nature of the category «continuing education» in term of educational and scientific complex «college-university» (м. Київ, 2015 р.);

– *регіональних*: І регіональній науково-практичній конференції «Оптимізація процесу навчання іноземних мов у закладах освіти гуманітарного та технічного напрямів» (м. Рівне, 2015 р.); Науково-практичній конференції «Розвиток школи і освіти на Волині до 100-річчя Володимир-Волинської української школи ім. Т. Г. Шевченка» (м. Володимир-Волинський, 2016 р.).

Публікації. Результати дослідження висвітлено у 13 публікаціях (із яких 2 – у зарубіжних педагогічних виданнях), серед них: 7 статей присвячено основним науковим результатам, 3 мають апробаційний характер, 3 додатково відображають результати дисертації.

Структура й обсяг дисертації. Дисертація складається з анотацій, вступу, трьох розділів, висновків до них, висновків, списку використаних джерел (355 джерел, із них 30 іноземною мовою). Загальний обсяг роботи становить 322 сторінки, з них 183 сторінки основного тексту. Рукопис містить 9 додатків (на 82 сторінках), 24 таблиці, 8 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У вступі обґрунтовано вибір теми дисертації, її актуальність, сформульовано мету, завдання, предмет, методи дослідження, аргументовано наукову новизну та практичне значення роботи, подано відомості про апробацію, впровадження положень дисертації та вказано кількість публікацій автора.

У першому розділі *«Теоретичні основи наступності у професійній підготовці майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет»* проаналізовано сучасний стан опрацювання проблеми наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет», вивчено вітчизняний і зарубіжний досвід ступеневої професійної підготовки майбутніх учителів технологій, розглянуто сутнісну характеристику базових понять дослідження.

Сучасна практика вищої педагогічної освіти в Україні передбачає підготовку майбутніх учителів технологій за такими освітніми рівнями: молодший спеціаліст, бакалавр, магістр. Підготовку забезпечують вищі навчальні заклади, як-от: педагогічні коледжі, інститути, академії, університети. На сьогодні постає своєчасним розроблення механізму планомірної адаптації студентів на етапі їхнього переходу після завершення початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти до першого (бакалавр) і другого (магістр) рівнів шляхом змістової інтеграції навчальних дисциплін і реалізації принципу наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій.

Зasadничим для дослідження обрано положення, що підготовка молодшого спеціаліста – це складова підготовки бакалавра. Тому з огляду на таку мету дослідження, як визначення механізму взаємоузгодженості підготовки вчителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет», із її кінцевим суб'єктом бакалавром, видається доцільним осмислення сутнісної характеристики цього педагогічного феномену.

У розрізі вітчизняних та європейських освітніх інтегративних тенденцій вищої освіти України запропоновано власне бачення поняття *«бакалавр технологічної освіти»* як фахівця, який пройшов повний цикл професійної підготовки, має високий рівень знань із фундаментальних, соціально-гуманітарних, професійно-спрямованих дисциплін, виявляє сформованість компетентностей із методики викладання технологій, трудового навчання та креслення у загальноосвітніх навчальних закладах, виховує учнівську молодь, бере активну участь у соціально-економічному житті суспільства й здатний до постійного самовдосконалення.

Наявність у контексті функціонування української системи вищої освіти низки організаційно-педагогічних колізій щодо ОР «молодший спеціаліст» і «бакалавр» увиразнює логіку з'ясування взаємоузгоджених зв'язків і забезпечення наступності підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет». У ході комплексного аналізу наукових джерел сформульовано таку сутнісну характеристику поняття «наступність підготовки майбутніх учителів технологій», як *системний*,

послідовний процес розміщення навчального матеріалу, використання форм, методів і засобів навчання; взаємозв'язок та узгодженість навчальних дисциплін і етапів професійного становлення майбутніх учителів технологій.

Під час дослідження проаналізовано специфіку реалізації принципів наступності професійної багаторівневої підготовки вчителів технологій у практиці вітчизняної вищої школи й аналогічний досвід вищої школи зарубіжних країн (США, ФРН, Велика Британія, Швеція, Ізраїль, Китай, Японія). Зафіксовано забезпечення наступності професійного становлення вчителя технологій на законодавчому, громадському, організаційно-педагогічному та регіонально-освітньому рівнях.

У ракурсі вітчизняних і міжнародних тенденцій стандартизації вищої освіти розглянуто стандарти та структуру професійної підготовки майбутнього вчителя технологій і з'ясовано, що, попри законодавчу регламентованість підготовки майбутніх учителів технологій, положення нормативно-правових актів відображають базові вимоги щодо рівня та якості підготовки таких фахівців, тобто постають певною мірою декларативними, що, відтак, унеможлиблює ефективний наступнісний перехід від одного етапу професійної підготовки до іншого – ОР «молодший спеціаліст–бакалавр», тобто «коледж–університет».

У другому розділі «*Моделювання наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет»*» обґрунтовано доцільність розроблення структурно-функціональної моделі забезпечення наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет», визначено її основні компоненти; запропоновано організаційно-педагогічні умови забезпечення наступності, інтегровані навчальні програми із дисциплін професійно-практичного циклу, програму соціально-психологічної адаптації випускників коледжів в університеті.

Універсальним методом наукового пізнання широкого спектра явищ, зокрема педагогічних, є моделювання, що як науковий метод у всіх напрямках наукових студій дає змогу репрезентувати загальну картину досліджуваного явища. З огляду на це констатовано про доцільність використання методу педагогічного моделювання для розроблення й обґрунтування структурно-функціональної моделі наступності підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет».

Відповідно до наявних на сьогодні класифікацій типологічних характеристик педагогічних моделей (О. Дубасенюк, А. Новіков) загалом і мети, предмета, об'єкта та завдань дослідження зокрема сформульовано типологічну характеристику моделі забезпечення наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет». Теоретичний характер моделі детермінований такими дослідницькими пріоритетами, як пошук механізму забезпечення принципу наступності у підготовці майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет», а також розроблення

різноаспектного педагогічного алгоритму опису процесу професійного становлення фахівця технологічної освіти.

На основі практичних закономірностей підготовки майбутніх учителів технологій обґрунтовано теоретичну структурно-функціональну модель забезпечення її наступності в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет», що складається із таких компонентів: цільовий, теоретико-методологічний, змістово-технологічний, аналітико-результативний (рис.1).

Методологічні підходи (компетентнісний, системний, аксіологічний, особистісно-орієнтований, інтегративний) слугують підґрунтям наступнісного підходу до підготовки майбутніх учителів технологій в умовах їхнього переходу між ОР «молодший спеціаліст–бакалавр», а відтак, базисом *теоретико-методологічного компонента* запропонованої моделі наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет».

Змістово-технологічний компонент передбачає забезпечення наскрізного, послідовного, міжпредметного алгоритму вивчення дисциплін професійно-практичного циклу; оцінювання навчальних планів педагогічних коледжів, університетів і встановлення певної відповідності та зв'язків між ними, що уможливорює наступнісну, змістово-обґрунтовану підготовку майбутніх учителів технологій. Підкреслено наступність змістового компонента не лише на етапі переходу від коледжу до університету, а й у ході університетської підготовки вчителя.

Надважливість *аналітико-результативного компонента* зумовлена його потенціалом щодо визначення ефективності запропонованих організаційно-педагогічних умов забезпечення наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет».

Змістове наповнення аналітико-результативного компонента регламентує комплекс критеріїв, визначення рівня професійної ступеневої підготовки майбутніх учителів технологій. Наголошено на потребі врахування у критеріях мотиваційних, інтелектуальних, самовдосконалювальних, рефлексивних характеристик фахівця, що припускають розкриття загального рівня його професійної компетентності.

Для реалізації положень структурно-функціональної моделі наступності й інтегрованих навчальних програм у дослідженні визначено й обґрунтовано такі організаційно-педагогічні умови, як: взаємовідповідність і послідовність змісту дисциплін професійно-практичного циклу; узгодженість і наступність форм організації та диференційованих методів навчання майбутніх учителів технологій; соціально-психологічна адаптація випускників.

Взаємовідповідність і послідовність змісту дисциплін професійно-практичного циклу. Послідовність і логічність вивчення навчального матеріалу, оптимізація змісту засвоєння навчальних дисциплін є запорукою забезпечення наступності, а відтак – підвищення рівня професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет». Змістова

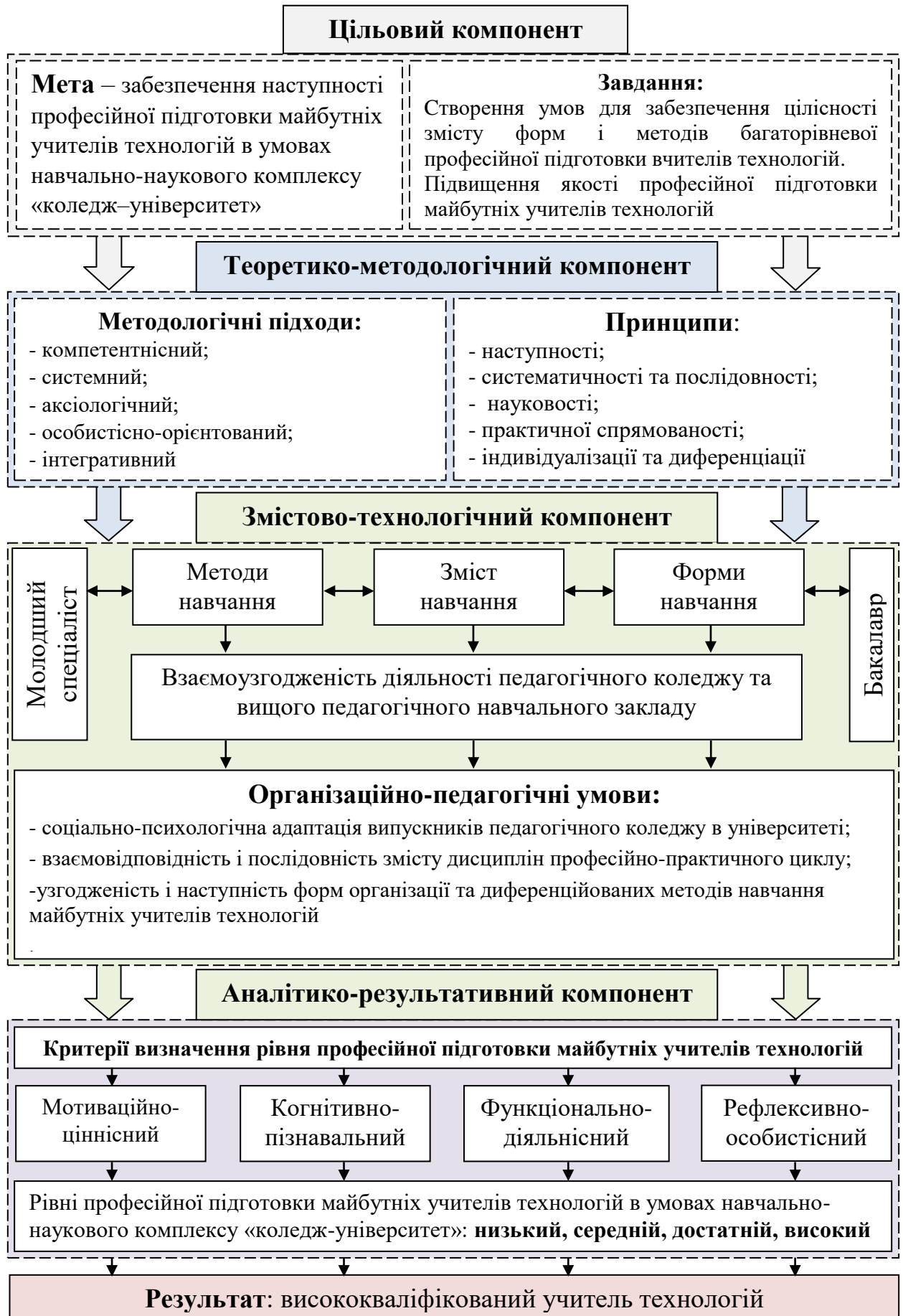

Рис. 1. Модель наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет»

послідовність вивчення майбутніми вчителями технологій дисциплін професійно-практичного циклу полягає у міжпредметній узгодженості останніх, тобто послідовності та взаємодоповнюваності їхнього змісту.

Узгодженість і наступність форм організації та диференційованих методів навчання майбутніх учителів технологій. Диференційоване використання оптимальних методів навчання детерміновано належною формою організації професійної підготовки, тому узгодженість окреслена застосуванням таких форм і методів, які б сприяли інтенсифікуванню та підвищенню рівня професійної підготовки майбутнього вчителя технологій (проблемні, ситуативні, практико-орієнтовані).

Соціально-психологічна адаптація випускників педагогічного коледжу в університеті. Доведено, що забезпечення наступності, як наслідок, ефективності професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет» уможливорює запровадження низки соціально-психологічних заходів адаптації випускника педагогічного коледжу.

Із практики теорії та методики професійної освіти відомо, що рівень компетентності – це якісна та кількісна характеристика педагогічних впливів, тому оцінювання ефективності організаційно-педагогічних підходів щодо вдосконалення особливостей та організації професійної підготовки фахівця доцільно проводити шляхом визначення рівня сформованості його професійної компетентності.

У контексті виявлення критеріїв і рівнів сформованості професійної компетентності майбутнього вчителя технологій запропоновано диференціювати сформованість професійної компетентності останнього в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет» за чотирма рівнями: початковий (репродуктивний), середній (репродуктивно-пошуковий), достатній (пошуково-творчий) і високий (творчий).

Особливостями *початкового (репродуктивного) рівня* є низький мотиваційно-ціннісний рівень професійних прагнень; базові знання, уміння, навички професійної діяльності вчителя технологій; сформованість компетентності на рівні початкових здатностей щодо оперування методичними прийомами викладання нового матеріалу; невироблення прагматичних умінь оцінювання власної діяльності, саморефлексії; відсутність мотивів до подальшого професійного саморозвитку та самовдосконалення.

Середній (репродуктивно-пошуковий) рівень співвідносний зі сформованістю професійної мотивації, переконань і цінностей на середньому рівні; здатністю до повторення та відтворення методичних прийомів, засвоєних під час професійної підготовки; умінням проводити відбір методів і засобів навчання відповідно до змісту уроку; базовими вміннями щодо оцінювання власної педагогічної діяльності; усвідомленням потреби свого професійного вдосконалення.

Достатній (пошуково-творчий) рівень пов'язаний із усвідомленням необхідності та важливості власної педагогічної діяльності; уміннями професійно провадити навчально-виховну діяльність із урахуванням вікових особливостей учнів, змістового наповнення уроку, відбору оптимальних методів навчання;

наявністю педагогічної культури й етики; здатністю оцінювати свою діяльність у методичному, виховному та предметному аспектах; потребою й усвідомленням постійного самовдосконалення та професійного розвитку.

Високий (творчий) рівень відзначається глибокими загальнопедагогічними, дидактичними, методичними, психологічними та предметними знаннями; високим рівнем комунікативної культури та професійної мобільності; здатністю до вирішення навчально-виробничих завдань у нестандартні способи; високим рівнем педагогічної майстерності, виявом якої постає обґрунтований відбір методичних підходів і засобів навчання, випереджувальний аналіз змісту навчання, урахування міжпредметних зв'язків і вікових особливостей; сформованістю компетенцій глибокого самоаналізу у педагогічному, психологічному, соціологічному, виховному та предметному аспектах; здатністю до проведення часткової експериментальної роботи в освітньому процесі для його вдосконалення; безперервне самовдосконалення у морально-етичному, психологічному, патріотичному та професійному напрямках.

Визначені рівні використано для кількісної інтерпретації отриманих емпіричних даних щодо сформованості професійної компетентності майбутнього вчителя технологій.

У дослідженні розглянуто особливості обраних для діагностування рівня сформованості професійної компетентності майбутніх учителів технологій критеріїв і відповідних їм показників.

Мотиваційно-ціннісний критерій охоплює професійні мотиви, потреби, цінності майбутнього вчителя технологій щодо власного саморозвитку та становлення; усвідомлення й розуміння професії вчителя, її специфіки, завдань, важливості (професійна компетентність учителя спроектована на повне усвідомлення значення ролі своєї професії, зацікавленості, мотивації); окреслює професійні переконання вчителя технологій і, відповідно, прагнення до провадження педагогічної діяльності на високому рівні.

Когнітивно-пізнавальний означає комплексну систему, сукупність професійних знань (необхідних для майбутнього фахівця технологічної освіти), де вияв компетентності вчителя постає рівнем засвоєння спеціальних, загальнокультурних педагогічних знань; передбачає можливість діагностування запасу знань – рівня теоретичної підготовки.

Функціонально-діяльнісний критерій (пов'язаний зі здатністю вчителя застосовувати набуті знання у практичній професійно-педагогічній діяльності; певною мірою похідний від когнітивно-пізнавального як засіб його практичної реалізації. Розкриває можливість виявлення здатностей педагога передавати власний досвід, забезпечувати формування в учнів певного рівня технологічних знань і вмінь, вирішувати стандартні й нестандартні професійні завдання.

Рефлексивно-особистісний співвідносний із засобом аналізу власної професійної діяльності; передбачає адекватну оцінку власної діяльності щодо технологічної підготовки учнівської молоді, відбір адекватних методів і засобів навчання; полягає у визначенні рівня комунікативного впливу вчителя, здатності до

професійного самоаналізу та самокорекції, розумінні вимоги постійного саморозвитку та самовдосконалення.

У третьому розділі *«Експериментальна перевірка ефективності моделі наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет»* подано загальну характеристику та висвітлено хід перебігу експериментальної роботи, проаналізовано отримані емпіричні дані на кожному з етапів педагогічного експерименту.

Підґрунтям педагогічного експерименту щодо перевірки ефективності запропонованої структурно-функціональної моделі і організаційно-педагогічних умов забезпечення наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет» слугували теоретично-організаційні підходи С. Архангельського, Ю. Бабанського, А. Баскакова, С. Гончаренка, В. Загв'язинського, А. Киверялга, Н. Кузьміної, М. Скаткіна.

Для досягнення загальної мети експериментальних заходів було передбачено виконання таких завдань:

1. Представити реальний стан процесу професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет» (констатувальний експеримент щодо вивчення рівнів професійної компетентності).

2. Визначити організаційно-педагогічні умови та створити структурно-функціональну модель наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет».

3. Дослідним шляхом з'ясувати ефективність моделі наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет» (формульальний експеримент із доведення доцільності запропонованих організаційно-педагогічних умов забезпечення наступності).

Експериментальна перевірка тривала протягом 2012–2017 рр. і охоплювала три етапи: констатувальний, формульальний і контрольний.

Констатувальний етап передбачав визначення учасників КГ та ЕГ, проведення констатувального діагностування рівня сформованості їхньої професійної компетентності та за результатами перевірки виявлення ідентичності КГ та ЕГ. Статистичну достовірність результатів цього етапу підтверджено показниками критерію t -Ст'юдента ($p > 0,05$).

У рамках формульального етапу впроваджено інтегровані навчальні програми із дисциплін професійно-практичного циклу, як-от: «Методика навчання технологій», «Обробка конструкційних матеріалів», «Педагогіка», зміст яких забезпечує низку переваг щодо професійної підготовки майбутнього фахівця технологічної освіти в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет», серед яких:

1) добір навчального матеріалу із урахуванням специфіки професійно-педагогічної діяльності майбутнього випускника коледжу чи університету;

2) диференціація змістового наповнення професійно спрямованих дисциплін, яка уможливує раціональний розподіл навчального навантаження на студента в коледжі й університеті;

3) практико-орієнтований відбір змісту навчальних дисциплін, який припускає акцентуацію на професійно-орієнтованих аспектах діяльності вчителя технологій та, відповідно, гарантування більш високого рівня професійної компетентності.

Для досягнення такої мети формувального етапу експерименту, як апробація ефективності процесу формування професійної компетентності майбутніх учителів технологій відповідно до розробленої структурно-функціональної моделі та з використанням запропонованих організаційно-педагогічних умов, проведено експериментальну перевірку достовірності висунутих гіпотез, ефективності побудованої структурно-функціональної моделі й організаційно-педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет».

З огляду на підсумкову статистику очевидним є помітне збільшення, порівняно із констатувальним діагностуванням, чисельності учасників ЕГ із високим і достатнім рівнями сформованості професійної компетентності на протигагу незначним змінам в учасників КГ, що доводить ефективність запропонованих структурно-функціональної моделі й організаційно-педагогічних умов забезпечення наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет».

Шляхом порівняння результатів формувального та констатувального етапів експерименту визначено, що за рівня значущості $p=0,05$ гіпотезу про рівність вибірових середніх відкинуто, тобто наявна значна різниця між середніми рівнями сформованості професійної компетентності майбутніх учителів технологій в учасників КГ та ЕГ (табл.1).

Таблиця 1

Динаміка сформованості професійної компетентності майбутніх учителів технологій у контрольних та експериментальних групах

Критерій сформованості професійної компетентності	Емпіричні дані експериментальної перевірки					
	Контрольна вибірка			Експериментальна вибірка		
	К.Д.	П.Д.	Різниця	К.Д.	П.Д.	Різниця
Мотиваційно-ціннісний	15,86	16,25	0,39 (+2,3%)	15,94	18,16	2,2 (+11,9%)
Когнітивно-пізнавальний	16,05	16,06	0,01 ($\approx 0\%$)	16,06	18,21	2,15 (+12%)
Функціонально-діяльнісний	16,89	16,51	-0,38 (-2,3%)	16,33	19,16	2,8 (+14,4%)
Рефлексивно-особистісний	16,33	15,79	-0,54 (-3,4%)	15,76	18,30	2,54 (+14%)

К.Д. – результат констатувального діагностування рівня сформованості професійної компетентності майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет»;

П.Д. – результат підсумкового діагностування рівня сформованості професійної компетентності майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет».

Для візуальної інтерпретації динаміки рівня сформованості професійної компетентності наведено гістограму (рис. 2).

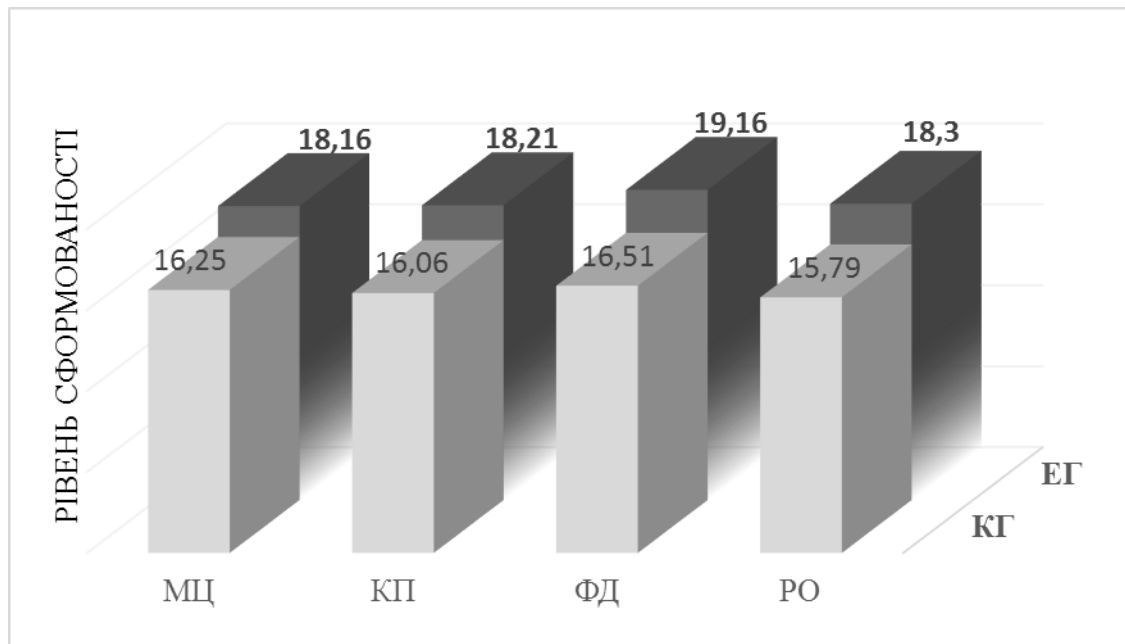

Рис. 2. Показники сформованості професійної компетентності у майбутніх учителів технологій на етапі підсумкового контролю серед учасників КГ та ЕГ за критеріями

- МЦ – мотиваційно-ціннісний критерій;
- КП – когнітивно-пізнавальний критерій;
- ФД – функціонально-діяльнісний критерій;
- РО – рефлексивно-особистісний критерій.

На основі підсумкових табличних даних можна зробити висновок, що продовження професійного становлення вчителів технологій в університеті на базі ОР «молодший спеціаліст» зі спеціальності 014.10 Середня освіта (Трудове навчання і технології) забезпечує позитивні зрушення, репрезентовані підвищенням рівня їхньої професійної компетентності; у контрольних групах такий показник виявляє позитивну динаміку на рівні до 2,3 % на відміну від експериментальних груп із їхньою позитивною динамікою на рівні понад 12–14 %.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі представлено теоретичне узагальнення та інноваційні підходи щодо вирішення проблеми забезпечення наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет». Основні положення дослідження дають підстави сформулювати такі висновки:

1. Унаслідок теоретичного науково-термінологічного аналізу категорійно-поняттєвого апарату дослідження уточнено поняття «професійна підготовка», «наступність підготовки», а також визначено поняття «професійна підготовка

вчителів технологій», «наступність професійної підготовки вчителів технологій», «бакалавр технологічної освіти», «навчально-науковий комплекс «коледж–університет». Осмислено сучасну систему професійної підготовки вчителя технологій і встановлено її трирівневий характер здійснення у вищих педагогічних навчальних закладах. Проаналізовано не лише вітчизняну практику підготовки фахівців технологічної освіти, а й багаторівневу підготовку вчителів технологій у США, Великій Британії, ФРН, Швеції, Ізраїлі, Китаї та Японії. Виявлено забезпечення наступності підготовки вчителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет» шляхом нормативно-освітньої регламентації, об'єднання навчальних закладів у науково- та навчально-методичні об'єднання, розроблення наскрізних інтегрованих навчальних планів і дисциплін. На основі аналізу державних стандартів і структури підготовки вчителя технологій виокремлено найважливіші етапи та структурні компоненти вказаного процесу. Простежено детермінованість базових вимог до рівня та змісту підготовки в ОКХ та ОПП, положення яких унеможливають забезпечення наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій. Доведено необхідність розроблення і впровадження заходів і засобів реалізації принципу наступності шляхом розроблення інноваційних освітніх програм, обґрунтування і впровадження механізму взаємодії ВПНЗ (коледж–університет), які здійснюють професійну підготовку майбутніх учителів технологій.

2. Для забезпечення наступності змісту професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет» обґрунтовано зміст дисциплін професійно-практичного циклу та, як наслідок, укладено інтегровані навчальні програми з курсів «Педагогіка», «Методика навчання технологій» та «Обробка конструкційних матеріалів». Інтегрований підхід полягає в об'єднанні курсів у коледжі й університеті, а також у диференціації змісту навчальних дисциплін для ОР «молодший спеціаліст» і «бакалавр». Практичним засобом реалізації структурно-функціональної моделі наступності обрано низку організаційно-педагогічних умов, як-от: соціально-психологічна адаптація випускників педагогічного коледжу в університеті; взаємовідповідність і послідовність змісту дисциплін професійно-практичного циклу; узгодженість і наступність форм організації навчання майбутніх учителів технологій і послідовне, диференційоване використання оптимальних методів навчання. Такі умови уможливають забезпечення комплексної наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет».

3. Визначено критерії (когнітивно-пізнавальний, мотиваційно-ціннісний, функціонально-діяльнісний, рефлексивно-особистісний), показники та рівні (низький, середній, достатній, високий) сформованості професійної компетентності майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет». Під час відбору й обґрунтування критеріїв, показників і рівнів керувалися змістом освітніх стандартів закладів вищої освіти, посадовими інструкціями вчителя технологій, освітніми нормативно-правовими актами, сучасними тенденціями педагогічних досліджень у напрямі оптимізації професійної

підготовки майбутніх фахівців технологічної освіти. Проведено планування та реалізацію констатувально-формуального педагогічного експерименту.

4. Запропоновано й обґрунтовано теоретичну структурно-функціональну модель наступності ступеневої підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет». Для структурного обґрунтування моделі визначено засадничими погляди процесуального характеру О. Дубасенюк та А. Дахіна. Модель наступності сформовано із чотирьох компонентів (блоків) – цільового, теоретико-методологічного, змістово-технологічного й аналітико-результативного, що описують послідовний процес забезпечення наступності у змістовому, процесуальному та оцінно-рефлексивному аспектах. Підґрунтям загальної концепції авторської моделі обрано компетентнісний, особистісно-орієнтований, системний, аксіологічний та інтегративний методологічні підходи, що відповідає сучасним потребам підготовки майбутніх учителів технологій у вищій школі.

Експериментально перевірено вплив моделі й організаційно-педагогічних умов забезпечення наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій на рівень сформованості їхньої професійної компетентності. У ході контрольного діагностування рівня сформованості професійної компетентності майбутніх учителів технологій спостережено позитивну динаміку в ЕГ (у межах 12–14 %), а в КГ незначну позитивну динаміку (у межах 2–3 %). Зростання в експериментальних групах рівня сформованості професійної компетентності на 12–14 % порівняно із констатувальним діагностуванням доводить ефективність і доцільність впровадження структурно-функціональної моделі й організаційно-педагогічних умов забезпечення наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет».

Пропоноване дослідження не претендує на повне та вичерпне вирішення проблеми забезпечення наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет». Отримані наукові результати слугують підставою для констатації про необхідність подальшого глибокого вивчення теоретичних і практичних аспектів наступнісної інтеграції навчальних дисциплін, обґрунтування та розроблення послідовних і взаємовідповідних державних стандартів підготовки вчителів технологій за ОР «молодший спеціаліст», «бакалавр» і «магістр», розроблення методичних підходів до забезпечення вивчення дисциплін професійно-практичного циклу майбутніми вчителями технологій, впровадження дуального підходу до їхньої професійної підготовки в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет».

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковано основні результати дисертації

1. Савельєв М. Г. Забезпечення наступності формування професійної компетентності студентів в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет». *Професійна освіта: проблеми і перспективи*: зб. наук. пр. Київ: ІІТО НАПН України, 2014. Вип. 7. С. 51–56.

2. Савельєв М. Г. Аналіз поняття «наступність у контексті педагогічних категорій». *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти*: зб. наук. пр. Рівне: РДГУ, 2015. Вип. 11(54). С. 207–209.

3. Савельєв М. Г. Теоретичні підходи до вивчення наступності професійної підготовки студентів-технологів. *Наукова педагогічна думка*: наук.-метод. журнал. Рівне, 2015. № 4. С. 23–28.

4. Савельєв М. Г. Сутність поняття наступності фахової підготовки майбутніх вчителів технологій. *Вісник Глухівського національного педагогічного інституту імені Олександра Довженка*: зб. наук. пр. Глухів: НПУ ім. О. Довженка, 2015. Вип. 29. С. 217–223.

5. Савельєв М. Г. Наступність у формуванні наукових понять у комплексі «коледж–університет». *Science and Educations New Dimension. Pedagogy and Psychology*. 2015. III (32), Issue: 63. С. 45–47.

6. Савельєв М. Г. Розвиток самостійності творчої активності майбутніх вчителів технологій у процесі проектно-технологічної діяльності. *Науковий журнал «Science Rise» Педагогічна освіта*. №1/5 (18). 2015. С. 36–42.

7. Савельєв М. Г. Науково-дослідна робота з проблемами наступності у проектно-технологічній підготовці майбутніх вчителів технологій. *Педагогічні науки: теорія, історія, інновація і технології*. Суми, 2016. № 2 (56). С. 374–383.

Опубліковані праці апробаційного характеру

8. Савельєв М. Г. Історія першого педагогічного закладу на Волині. *Розвиток школи і освіти на Волині*: матеріали науково-практичної конференції – до 100-річчя Володимир-Волинської Української школи імені Тараса Шевченка (м. Володимир-Волинський, 15 трав. 2016 р.). Володимир-Волинський, 2016. С. 12–15.

9. Савельєв М. Г. Змістовно-організаційні особливості проектно-технологічної підготовки майбутніх вчителів коледжів та університетів. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний гуманітарний університет імені Григорія Сковороди»*. Тематичний випуск «Вища школа України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». Київ, 2016. Вип. 36. С. 443–454.

10. Савельєв М. Г. Наступність професійної підготовки майбутніх вчителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет». *Актуальні проблеми професійної та технологічної освіти: досвід та перспективи*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Умань, 17 квіт. 2017 р.). Умань, 2017. С. 61–64.

Опубліковані праці, які додатково відображають наукові результати

11. Савельєв М. Г. Експериментальна інтегрована навчальна програма. Педагогіка. Методика навчання технологій. Обробка конструкційних технологій. 5.010104, 6.010104 «Технологічна освіта» / Міністерство освіти і науки України, Рівненський державний гуманітарний університет. Рівне, 2013. 39 с.

12. Савельєв М. Г. Наступність як важливий чинник фахової підготовки майбутніх вчителів трудового навчання. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. Умань, 2014. Вип. Ч. 3. С. 314–320.

13. Савельєв М. Г. Програма соціально-психологічної адаптації випускників коледжу в університеті / Міністерство освіти і науки України, Рівненський державний гуманітарний університет. Рівне, 2015. 16 с.

Савельєв М. Г. Наступність у професійній підготовці майбутніх вчителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет». – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти. – Рівненський державний гуманітарний університет, Рівне, 2018.

Дисертацію присвячено проблемі забезпечення наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет».

У дисертації з'ясовано ключові чинники забезпечення наступності ступеневої професійної підготовки майбутніх фахівців технологічної освіти, осмислено сучасний вітчизняний і зарубіжний досвід із проблеми дисертації, розроблено структурно-функціональну модель наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет», обґрунтовано організаційно-педагогічні умови її реалізації.

Результатом дослідження є авторська інтерпретація понять «наступність професійної підготовки майбутніх учителів технологій» і «професійна підготовка майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет». Визначено критерії, показники та рівні сформованості професійної компетентності майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет».

Експериментально доведено ефективність запропонованої структурно-функціональної моделі наступності й організаційно-педагогічних умов формування належно високого рівня сформованості професійної компетентності майбутніх учителів технологій.

Ключові слова: учитель технологій, професійна підготовка, бакалавр технологічної освіти, наступність, навчально-науковий комплекс «коледж–університет», педагогічна модель, професійна компетентність.

Савельєв Н. Г. Преемственность в профессиональной подготовке будущих учителей технологий в условиях учебно-научного комплекса «колледж–університет». – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Ривненский государственный гуманитарный университет, Ривне, 2018.

Диссертация посвящена проблеме обеспечения преемственности профессиональной подготовки будущих учителей технологий в условиях учебно-научного комплекса «колледж–університет».

В диссертации определены ключевые факторы предотвращения обеспечения преемственности ступенчатой профессиональной подготовки будущих

специалистов технологического образования, исследованный современный отечественный и зарубежный опыт по проблемам исследования, разработана модель преемственности профессиональной подготовки будущих учителей технологий в условиях учебно-научного комплекса «колледж–университет», обоснованы организационно-педагогические условия ее реализации.

Практическое значение диссертационной работы заключается в разработке комплекса интегрированных учебных программ курсов «Педагогика», «Методика обучения технологии», «Обработка конструкционных материалов», содержание которых дифференцировано и отобрано в соответствии со спецификой будущей профессиональной деятельности учителя технологий.

Экспериментально подтверждена эффективность предложенной структурно-функциональной модели преемственности и организационно-педагогических условий, позволяющих обеспечить формирование надлежащего высокого уровня сформированности профессиональной компетентности будущих учителей технологий.

Ключевые слова: учитель технологий, профессиональная подготовка, бакалавр технологического образования, преемственность, учебно-научный комплекс «колледж–университет», профессиональная компетентность.

Saveliev M. G. Continuity in The Professional Training of Prospective Technology teachers in the Conditions of the Educational-scientific Complex «College–university». – Manuscript.

Thesis for the degree of candidate of Pedagogical sciences, specialty 13.00.04 – Theory and Methods of Professional Education. – Rivne State University of Humanities, Rivne, 2018.

The thesis deals with the problem of providing of continuity in the professional training of prospective Technology teachers in the conditions of the educational-scientific complex «college–university».

The thesis defines the key factors of impossibility of the continuity of the graduate professional training of prospective Technology education specialists, examines the modern domestic and foreign experience on research issues, elaborates the structural and functional model of the continuity of the training of prospective Technology teachers in the conditions of the «college–university» educational-scientific complex, the organizational and pedagogical conditions of its realization are substantiated. The experimental model consists of the target, theoretical-methodological, content-technological and analytical-productive components.

The result of the study is the author's interpretation of the concepts of «the continuity of the training of prospective Technology teachers» and «the professional training of prospective Technology teachers in the conditions of the «college–university» educational-scientific complex". The criteria (motivational-value, cognitive, functional-activity, reflexive-personal), indicators and levels (initial, average, sufficient, high) of the formation of professional competence of prospective technology teachers in the conditions of the «college-university» educational-scientific complex are determined.

The practical significance of the thesis is to develop a set of integrated educational curriculum of the courses «Pedagogy», «Methodology of teaching Technology»,

«Processing of structural materials», the content of which is differentiated and selected in accordance with the specifics of the prospective professional activity of the Technology teacher. One more significant product is the development of a curriculum of social-psychological adaptation of college graduates at universities.

The author put forward and implemented a number of organizational and pedagogical conditions that contribute to ensuring the continuity of the professional training of prospective Technology teachers in the conditions of the college-university educational and scientific complex, among which the following can be identified. *Correspondence and consistency of the contents of the professional-practical cycle disciplines.* The consistency and logic of studying the educational material is a guarantee of continuity, and accordingly, the improvement of the level of professional training of prospective Technology teachers. Optimization of the study of the disciplines contents is a key task in terms of ensuring the continuity of the training of prospective Technology teachers in the conditions of the «college-university» educational and scientific complex. Determining the content sequence of studying the professional-practical cycle disciplines of prospective Technology teachers lies in their inter-subject integration, that is, the content of educational disciplines should be interconnected and complementary. *Coherence and continuity of organizational forms and differentiated teaching methods for prospective Technology teachers.* The consistent, differentiated use of optimal teaching methods is a certain «derivative» of the proper form of vocational training organization. Consistency consists in using such forms and methods that would allow to intensify and increase the level of professional training of the prospective teacher of Technology (problem, situational, practical-oriented).

Socio-psychological adaptation of graduates of the pedagogical college at the university. Ensuring continuity and, as a consequence, the effectiveness of the training of prospective Technology teachers in the conditions of the «college-university» educational and scientific complex, can be achieved by introducing a number of socio-psychological measures for the adaptation of the pedagogical college graduate.

The experimental verification provided for an ascertaining, formative and control phase. During the ascertaining phase, participants were selected for control and experimental groups. The formative phase provided for the direct implementation of an experimental model. At the control phase, a theoretical generalization, statistical and mathematical processing of empirical data, and the formulation of conclusions were conducted.

The effectiveness of the appointed structural and functional model of continuity and organizational and pedagogical conditions, which allow to ensure the formation of a proper high level of the formation of professional competence of prospective Technology teachers was experimentally certified.

Key words: Technology teacher, professional training, Bachelor Degree in Technological education, continuity, educational-scientific complex «college-university», pedagogical model, professional competence.

Підписано до друку 28.12.2017. Формат 60x90 1/16.
Папір офсет. Гарнітура Times New Roman. Обл.-вид. арк. 0,9.
Наклад 100 прим. Зам. № 528/2.

Віддруковано засобами оперативної поліграфії
редакційно-видавничого відділу
Рівненського державного гуманітарного університету
м. Рівне, вул. Ст. Бандери, 12, тел. (0362) 26-48-83